

Nr 8

Försvarskommitténs betänkande med anledning av motion angående utvidgningen av Remmene skjutfält.

I motionen 1972:954 av herr Korpås m. fl. (c, s, fp, m) har hemställts

1. att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär en bedömning av huruvida nya förhållanden inträtt på försvarsorganisationens eller andra samhällslivets områden, som kan motivera en omprövning av riksdagens beslut den 12 maj 1971 beträffande utvidgning av Remmene skjutfält,

2. att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär en ny anslagsberäkning med alla de kostnader inräknade, som måste åvila samhället i samband med utvidgningen,

3. att riksdagen begär, att Kungl. Maj:t låter utarbeta sådana anvisningar för genomförandet av riksdagens beslut beträffande Remmene skjutfält, att exproprieringen kan genomföras i samförstånd med bygdens befolkning och vara en modell för framtida åtgärder i liknande fall, samt

4. att riksdagen i avvaktan på Kungl. Maj:ts förslag enligt punkterna 1–2 ovan beslutar uppskjuta förverkligandet av sitt beslut beträffande Remmene skjutfält av den 12 maj 1971.

Motionen

Det föreligger enligt motionen ett starkt motstånd på det lokala planet mot den beslutade utvidgningen av Remmene skjutfält (prop. 1971:110, FöU 1971:9, rskr 1971:140). Motionärerna anser att riksdagens beslut har grundats på otillräckliga eller felaktiga informationer och att riksdagen nu måste fatta vissa kompletterande beslut, för att inte utvidgningen av skjutfältet skall medföra onödigt stora skadeverkningar. Bland faktorer som bör beaktas vid en förnyad prövning nämner motionärerna

- utbildningsförbandens framtida placering i Västsverige,
- tillkomsten av ett nytt storflygfält i närheten av skjutfältet,
- förekomsten av fornminnen och
- ett gammalt krav på ersättning för mistning av väg.

Motionen tar också upp kostnadsbedömningen, de sociala konsekvenserna av utvidgningen och frågan om ytterligare utvidgning av skjutfältet genom frivilliga markförvärv. Problemen av social och ekonomisk natur anses bli så stora, att det inte räcker med propositionens antydning om ersättningsbostäder och hjälp att skaffa nya jordbruk. Samhället måste – framhåller motionärerna – göra en totalbedömning av hur skadorna skall mildras och av hur de militära aktiviteterna på sikt skall kunna uppfattas som en del av bygdens nya liv.

Utskottet

Sedan riksdagen i maj 1971 beslutat om en utvidgning av Remmene skjutfält tillsattes i juni samma år en delegation på tre personer med uppgift att förhandla med markägarna om förvärv av den mark som berörs av utvidgningen. Enligt vad utskottet har inhämtat underrättades markägarna härom i skrivelse den 20 september 1971, vilken också upplyste dem om den förestående värderingen av berörda fastigheter och fastighetsdelar. I skrivelse den 2 december 1971 påpekade delegationen, för undvikande av missförstånd, att värderingsmännen inte hade till uppgift att förhandla med markägarna.

Vad som hittills skett är alltså att värderingsmännen har påbörjat sitt arbete. Först när värderingen har slutförts kan delegationen börja förhandla med markägarna. Enligt utskottets mening får detta anses vara den normala gången vid inlösen av mark. Utskottet skall här i korthet beröra de punkter där viss oklarhet tycks råda.

Motionärerna föreslår att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär en bedömning av huruvida nya förhållanden har inträtt på försvarsorganisationens eller andra samhällslivets områden som kan motivera en omprövning av beslutet att utvidga Remmenefältet. De förhållanden som här avses är utbildningsförbandens framtida placering i Västsverige, det nya västsvenska storflygfältet och förekomsten av fornminnen inom området.

Försvarets fredsorganisation är under utredning och avsikten är att anpassa organisationen efter de krav som utvecklingen i olika hänseenden ställer. F. n. pågår undersökningar beträffande arméns organisation. Det kan alltså bli aktuellt att lägga ner eller flytta vissa enheter inom armén. Enligt vad utskottet har inhämtat föreligger emellertid inte några sådana planer som berör I 15 i Borås. Frågan kan dock komma i ett annat läge om förbandet berövas möjligheten att bedriva skjutövningar i tillräcklig omfattning.

I motionen uttalas farhågor för att den nu beslutade utvidgningen kan komma att följas av krav på ytterligare markområden. Utskottet räknar för sin del inte med någon tvångsinlösen av mark utöver den som kan grundas på redan fattade beslut. Försvarsministern har nyligen i riksdagen framhållit att det inte föreligger några planer på att göra skjutfältet Remmene till milövningsfält, något som skulle innebära utvidgning av fältet från ca 1 800 ha till ca 20 000 ha.

Tillkomsten av ett nytt storflygfält har enligt vad utskottet inhämtat beaktats under det utredningsarbete som föregick riksdagens beslut år 1971 angående Remmene skjutfält. Flygtrafikstråk m. m. beaktas alltid i sådana sammanhang och det har konstaterats att ett utvidgat Remmene inte riskerar att ligga inom flygfältets terminalområde eller flygsträckningen för fältet. Försvarets fastighetsnämnd har efter förnyade kontakter med luftfartsverket bekräftat att utvidgningen av skjutfältet inte kommer att försvåra flygtrafiken.

Förekomsten av fornminnen berördes inte särskilt i propositionen

1971:110. Det har emellertid förutsatts att denna och andra frågor bevakas i samband med genomförandet av markförvärven. Delegationen har förklarat att den tagit kontakt med riksantikvarieämbetet och att ämbetet på delegationens uppdrag skall företa en inventering av berörda områden för att utröna om där finns några fornlämningar av betydelse.

Utskottet kan för sin del inte finna att de förhållanden som nu har berörts motiverar en ändring av beslutet att utvidga Remmene skjutfält. Motionen ger inte heller i övrigt anledning att ifrågasätta riktigheten av beslutet. Med anledning av motionärernas uttalanden i kostnadsfrågan vill utskottet emellertid understryka att den hittills gjorda kostnadsbedömningen endast utgör en grov uppskattning som inte skall ligga till grund för uppöknelserna med markägarna. Vid den värdering som nu pågår skall självfallet alla kostnadsfaktorer – även den i motionen omnämnda grustakten – tas med i beräkningarna.

En fråga som också bör tas upp i detta sammanhang är jordägarnas krav på ersättning för mistning av väg. Under den tid som gått sedan fältet kom till vid sekelskiftet har man fått nöja sig med de vägar som finns i trakten. Någon skyldighet för kronan att anlägga en ny väg utmed skjutfältets östra gräns föreligger heller inte enligt vad utskottet har inhämtat. Möjligen kan vägfrågan komma i ett nytt läge genom den nu beslutade utvidgningen av fältet. Utskottet förutsätter att skjutfältsdelegationen prövar om och i vad mån så kan bli fallet.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet bifall till motionen.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionen 1972:954.

Stockholm den 14 mars 1972

På försvarsutskottets vägnar

PER PETERSSON

Närvarande: herrar Petersson i Gäddvik (m), Gustavsson i Eskilstuna (s), fru Eriksson i Stockholm (s), herrar Enskog (fp), Gustafsson i Uddevalla (s), Gustavsson i Ängelholm (s), Glimnér (c), Gustavsson i Nässjö (s), Gernandt (c), Karl Bengtsson i Varberg (fp), Oskarson (m) och Runesson (s).

